

УДК 342.228+342.7

DOI: 10.15587/2523-4153.2019.173383

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В ЧАСТИНІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ

Є. О. Лєгеца, Ю. О. Лєгеца

У статті здійснюється аналіз основних програмних документів, предметом регулювання яких є забезпечення реалізації економічної функції держави. Авторами обґрунтовується висновок, що методи удосконалення адміністративно-правового забезпечення реалізації державою економічної функції мають бути безпосередньо пов'язані із бюджетною деконцентрацією, делегуванням функціональних повноважень центральних органів виконавчої влади на рівень органів місцевого самоврядування, налагодженням ефективної системи надання адміністративних послуг у галузі економіки та відповідним законодавчим закріпленням адміністративної процедури.

Підкреслено, що завданнями європейського адміністративно-правового простору виступають спрямованість на зміцнення єдиного внутрішнього ринку Європейського Союзу; мінімізація адміністративних бар'єрів; уніфікація законодавчої бази й посилення співробітництва держав – членів Європейського Союзу для більш глибокої економічної взаємодії. Визначено, що доцільним є розвиток таких характерних особливостей європейського адміністративно-правового забезпечення виконання державою економічної функції, як переважання методів економічного заохочення, в тому числі зниження податкового навантаження, дерегуляторний характер та ефективна мережа надання адміністративних, у тому числі консультаційних послуг. Обґрунтовано, що шляхами удосконалення адміністративно-правового забезпечення реалізації державою економічної функції полягають у зниженні адміністративного навантаження державного регулювання у галузі економіки та покращенні якості надання адміністративних послуг. Послидовними кроками на обраному шляху мають стати прийняття Закону України «Про адміністративну процедуру», що забезпечить прозорість порядку адміністративного вирішення індивідуальних справ; розширення арсеналу методів захисту прав і свобод приватних осіб у публічно-правових відносинах за рахунок альтернативних (позасудових) методів розгляду справ; законодавче закріплення електронної форми звернення як виду адміністративної скарги для відповідності вимогам сучасного інформаційного суспільства; децентралізація і приватизація державних функцій у галузі публічно-сервісної адміністративної діяльності

Ключові слова: адміністративно-правове забезпечення, економічна функція, європейський адміністративний простір

Copyright © 2019, Є. О. Лєгеца, Ю. О. Лєгеца.

This is an open access article under the CC BY license (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>).

1. Вступ

Оголошений Україною курс на модернізацію держави об'єктивно зумовлює необхідність суттєвого коригування вітчизняної адміністративно-правової доктрини та реформування чинної системи публічного управління. Вирішення зазначених стратегічних завдань пов'язане з необхідністю викоринення проявів тоталітарної державоцентристської правової традиції, що ґрунтується на постулаті щодо всеосяжної компетенції органів державної влади та примату державних інтересів у порівнянні з інтересами людини або територіальної громади, а також зі ствердженням людиноцентризму як демократичної управлінської ідеології, що полягає у служінні держави інтересам людини і суспільства та забезпеченні пріоритету конституційних прав і свобод людини та громадянина у взаємовідносинах «влада-підпорядкування».

На шляху цього еволюційного переходу вітчизняною адміністративно-правовою наукою та практикою здійснено лише перші кроки до забезпечення прав і свобод людини в усіх сферах її взаємодії з органами публічної адміністрації та їх посадовими особами. Це стосується й аспекту правової бази для реалізації економічних прав та свобод, адже проголо-

шення як головних орієнтирів для напрямів розвитку принципів демократії, свободи підприємництва й відкритості для інтеграції у світове економічне співтовариство без відповідного правового забезпечення може назавжди залишитися на рівні декларування.

2. Огляд літератури

Аналізуючи напрями розвитку сучасної вітчизняної адміністративно-правової системи, О. І. Миколенко вказує такі способи модернізації законодавства:

- а) інновелізація (створення нового за змістом нормативного правового матеріалу);
- б) трансформація і імплементація (використання норм міжнародного права);
- в) рецепція (використання правового матеріалу іноземної держави);
- г) наступництво (використання правового матеріалу власної країни).

При цьому, на думку дослідника, інновелізація та наступництво як способи розвитку адміністративно-права втратили пріоритетність у суб'єктів правотворчої діяльності, які широко використовують, а іноді безпідставно зловживають трансформацією, імплементацією і рецепцією [1, с. 106–107]. Учений висловлює

сумнів у продуктивності подібного підходу, вважаючи, що рецепція й імплементація як інструменти законотворця мають бути опосередковані обов'язковим науково-правничим аналізом схожості задіяних типів систем права, меж збігу предмета їх правового регулювання, системи права країни, інформації про практику запозиченого правового матеріалу [2, с. 133].

Зазначимо також, що, говорячи про державне регулювання економічної сфери як механізм реалізації економічної функції держави, ми спираємось передусім на теоретичні висновки В. Б. Авер'янова, який, досліджуючи співвідношення державного управління й державного регулювання, робив акцент на ширшому обсязі й специфіці методів останнього. За словами дослідника, державне регулювання передбачає цілеспрямований вплив не тільки на об'єкти управління, а й на соціальне середовище цих об'єктів, на ті суспільні процеси та феномени, що впливають на стан зазначених об'єктів; його метою є створення умов для діяльності суб'єктів та об'єктів управління в напрямі, який є бажаним для держави і за яким відбуватиметься розвиток системи управління в цілому [3, с. 64].

Державне регулювання, на думку В. Б. Авер'янова, характеризується також багатшим арсеналом методів управлінського впливу: поряд із методами безпосереднього впливу на об'єкти управління воно спирається й на використання непрямих (економічних, заохочувальних, стимулюючих) методів. Саме ця методологічна особливість робить державне регулювання можливим для застосування в обмеженому колі сфер суспільного життя; при цьому економічну сферу В. Б. Авер'янов називає першою в переліку галузей його використання [3, с. 64].

Розвиваючи доробок В. Б. Авер'янова, інші дослідники пропонують перелік функцій державного регулювання економічної сфери, виділяючи:

– по-перше, цільову функцію, яка спрямована на визначення основної мети, напрямів та пріоритетів розвитку національної економіки;

– по-друге, нормативну, спрямовану на встановлення певних стандартів поведінки господарюючих суб'єктів, створення певного середовища для їх діяльності шляхом нормативно-правового регулювання;

– по-третє, соціальну, спрямовану на створення соціальних систем захисту суб'єктів права, в тому числі й суб'єктів господарювання; крім того, функцію безпосереднього управління, спрямовану на регулювання державного сектору економіки та створення суспільних благ;

– нарешті, контрольну функцію, що передбачає державний нагляд та контроль за дотриманням законності в економічній сфері [4, с.158].

Сьогодні у світі немає єдиної ефективної моделі державного регулювання економічної сфери; в деяких країнах дотримуються орієнтації на саморегулятивні здатності ринкового механізму, вважаючи державне втручання можливим лише в окремі сфери (США), в інших активно використовують інструменти державного протекціонізму для певних галузей, приміром, зовнішньої торгівлі або сфери соціального захисту (Японія, скандинавські країни тощо). Україна наразі переживає черговий етап процесу трансфор-

мації всієї системи державного регулювання економіки, тобто знаковою характеристикою вітчизняного державного регулювання є неусталеність і змінюваність, і це додатково підтверджує актуальність обраної теми дослідження.

3. Мета та задачі дослідження

Метою дослідження є визначення напрямів вдосконалення законодавства України в частині адміністративно-правового забезпечення реалізації економічної функції держави.

Для досягнення мети були поставлені такі задачі:

1. дослідити теоретичні основи удосконалення законодавства України в частині адміністративно-правового забезпечення реалізації економічної функції держави;

2. обґрунтувати організаційно-практичні та нормативно-правові напрями удосконалення законодавства України в частині адміністративно-правового забезпечення реалізації економічної функції держави.

4. Особливості адміністративної процедури реалізації арештованого нерухомого майна через електронні торги

У Загальнодержавній програмі адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, яка затверджена Законом України від 18 березня 2004 р. [5], метою адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу названо досягнення відповідності правової системи України *acquis communautaire*, тобто правовій системі Європейського Союзу, яка включає акти законодавства ЄС (але не обмежується ними), прийняті в рамках ЄС, Спільної зовнішньої політики та політики безпеки і Співпраці у сфері юстиції та внутрішніх справ, з урахуванням критеріїв, що висуваються ЄС до держав, які мають намір вступити до нього. У світлі нашої тематики змінам у напрямі зазначеної відповідності мають бути передусім піддані фінансове, податкове, митне законодавство, законодавство про інтелектуальну власність, охорону праці, захист прав споживачів, технічні правила і стандарти тощо.

Як було зазначено, на сьогодні основними інструментами розвитку вітчизняного законодавства у галузі адміністративно-правового забезпечення реалізації економічної функції держави ми вважаємо саме рецепцію і імплементацію. І зумовлено це не тільки вимогами адаптації вітчизняного законодавства до законодавства ЄС як важливого чинника перспективного виведення українського суспільства і держави на шлях європейської інтеграції. У цієї проблеми відриву українського адміністративно-правового поля від європейського існує актуальна прагматична сторона, що характеризується негативними аспектами порушень прав суб'єктів господарювання та надмірним втручанням у процеси господарювання з боку суб'єктів публічної адміністрації.

Для ілюстрації цього твердження наведемо декілька прикладів, що склалися в управлінні таким сегментом економічних відносин, як зовнішньоекономічна діяльність. Зазначимо при цьому, що безпосередньо зовнішньоекономічна діяльність не є предметом нашого аналізу; ми лише пропонуємо зосере-

дити увагу на деяких аспектах діяльності суб'єктів адміністративно-правового забезпечення реалізації економічної функції держави, що призначені регулювати зазначену сферу економічної діяльності. А показовим прикладом ми вважаємо саме цю сферу тому, що налагодженість ефективних економічних зв'язків між вітчизняними суб'єктами господарювання та представниками інших країн є показником потенційної готовності українського суспільства стати частиною вільного європейського ринку.

Першою наведемо ситуацію в діяльності митних органів. За даними судової практики, однією з основних причин виникнення спорів у справах щодо реалізації державної політики у сфері митної справи є необґрунтованість рішень органів митної служби про коригування заявленої митної вартості товарів, що в подальшому спричиняє вимоги про стягнення з Державного бюджету України зайво сплаченого податку на додану вартість та мита.

Відповідно до ч. 1 ст. 54 Митного кодексу України (далі – МКУ) контроль правильності визначення митної вартості товарів здійснюється органом доходів і зборів під час проведення митного контролю і митного оформлення шляхом перевірки числового значення заявленої митної вартості. Частиною 3 ст. 54 МКУ передбачено, що за результатами здійснення контролю правильності визначення митної вартості товарів орган доходів і зборів визнає заявлену декларантом або уповноваженою ним особою митну вартість чи приймає письмове рішення про її коригування [6].

Основним методом визначення митної вартості є визначення її за ціною договору (контракту) щодо товарів, які ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту, при цьому ст. 53 МК встановлено вичерпний перелік документів, які декларант має подати митним органам на підтвердження зазначеної вартості. Ця норма кореспондує положенням ст. 318 Митного кодексу України, якою встановлено, що митний контроль має передбачати виконання органами доходів і зборів мінімуму митних формальностей, необхідних для забезпечення додержання законодавства України з питань державної митної справи, та стандартним правилам, встановленим пп. 3.16 та 6.2 Загального додатку до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур [7], згідно з якими на підтвердження декларації на товари митна служба вимагає тільки ті документи, які є необхідними для проведення контролю за даною операцією та забезпечення виконання усіх вимог щодо застосування митного законодавства. Якщо зазначені документи містять розбіжності, наявні ознаки подробиць або не містять всіх відомостей, що підтверджують числові значення складових митної вартості товарів, в такому разі митні органи можуть витребувати додаткові документи, необхідні для визначення митної вартості товару іншими методами.

Проте практика адміністративного регулювання відносин у зазначеній сфері доводить, що органи доходів і зборів часто використовують адміністративний розсуд при вирішенні питання визначення митної вартості товарів, безпідставно вимагаючи від де-

кларантів додаткові документи за умови наявності необхідних для визначення митної вартості основним методом та коригуючи заявлену митну вартість на підставі заявленої вартості ідентичних товарів. Свідченням поширеності цього явища є кількість судових справ з приводу вирішення спорів про дії зазначених органів щодо коригування вартості товарів: у 2014 р. – 1576 справ, у 2015 р. – 1681 [8]. Імовірно крапку в цій тривалій історії має поставити рішення Верховного Суду у складі колегії Касаційного адміністративного суду, яким визнано, що ненадання повного переліку витребуваних документів може бути підставою для визначення митної вартості не за першим методом лише тоді, коли подані документи є недостатніми чи такими, що у своїй сукупності не спростовують сумнів у достовірності наданої інформації [9].

Досить показовим прикладом є також ситуація у сфері накладення спеціальних санкцій на суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Базовим документом у регулюванні зовнішньоекономічної діяльності серед великої кількості нормативно-правових актів є Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність». Відповідно до ст. 37 цього Закону за правопорушення у цій сфері до суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності можуть бути застосовані спеціальні санкції:

- накладення штрафів у випадках несвоєчасного виконання або невиконання своїх обов'язків;
- застосування індивідуального режиму ліцензування;
- тимчасове зупинення зовнішньоекономічної діяльності [10].

Застосування спеціальних санкцій відбувається у випадках:

- несвоєчасного виконання або невиконання суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності своїх обов'язків згідно із Законом «Про зовнішньоекономічну діяльність» або пов'язаними з ним законами України;
- порушення такими суб'єктами положень Закону «Про зовнішньоекономічну діяльність», що встановлюють певні заборони, обмеження або режими здійснення зовнішньоекономічних операцій з дозволу держави;
- порушення Закону «Про зовнішньоекономічну діяльність» або пов'язаних з ним законів України, проведення дій, які можуть зашкодити інтересам національної економічної безпеки [10].

Підставою для застосування спеціальних санкцій може бути відповідне подання органів доходів і зборів та контрольно-ревізійної служби, правоохоронних органів, органів Антимонопольного комітету України, національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, та Національного банку України або відповідне рішення суду.

Порядок застосування зазначених санкцій встановлено Положенням про порядок застосування до суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності спеціальних санкцій, передбачених статтею 37 Зако-

ну України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [11]. Відповідно до Положення спеціальні санкції застосовуються в разі порушення суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності валютного, митного, податкового, іншого законодавства, що встановлює певні заборони, обмеження або порядок здійснення зовнішньоекономічних операцій, та в разі проведення ними дій, що можуть зашкодити інтересам національної економічної безпеки.

Подібний перелік підстав видається недостатньо конкретизованим; тут можемо посперечатися на думку дослідників Т. В. Філіпенко й А. С. Філіпенко, які вважають його «занадто широким і таким, що робить застосування спеціальних санкцій недостатньо визначеним» [12, с. 208]. А така ситуація «невизначеності», як неодноразово зазначалося фахівцями в галузі адміністративного права, погрожує занадто поширеним тлумаченням норм закону представниками виконавчої влади, тобто створює корупційні ризики [13, с. 13] в реалізації публічного управління зовнішньоекономічними відносинами, надаючи органам публічного управління можливість впливати на бізнес, перешкоджаючи його веденню.

Наведемо аргументи на користь висловленої позиції. Як стверджують фахівці, найбільш поширеною є практика застосування спеціальних санкцій за порушення з боку іноземного контрагента умов зовнішньоекономічного договору, що призвели чи можуть призвести до ненадходження (або надходження не в повному обсязі) валютної виручки чи непоставки товару, недотримання термінів розрахунків по зовнішньоекономічних операціях, порушення митного законодавства, зокрема, заниження митної вартості, ухилення від сплати митних платежів тощо, тобто за порушення, скоєні не самим суб'єктом господарювання, а його іноземним партнером. За словами адвоката А. Гандзюк, у процесі укладання зовнішньоекономічних договорів навіть при ретельній перевірці підприємством потенційного контрагента ризик невиконання ним умов майбутнього контракту в будь-якому разі залишається. І тут українські підприємства стикаються не лише з потенційною втратою коштів або товару у зв'язку з можливою недобросовісною поведінкою контрагента, але й з додатковими санкціями з боку держави. Такі санкції можуть завдати підприємству шкоду і призвести до втрат, що виявляються навіть більш жорсткими, ніж від невиконання контрагентом умов зовнішньоекономічного договору [14].

Так, тимчасове зупинення зовнішньоекономічної діяльності характеризується позбавленням права займатися всіма видами зовнішньоекономічної діяльності, за винятком завершення розрахунків за зовнішньоекономічними операціями; при цьому для здійснення цього завершення розрахунків підприємству потрібно отримати разову (індивідуальну) ліцензію Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. Фактично це означає повну паралізацію бізнесу, а після закінчення терміну тимчасового зупинення зовнішньоекономічної діяльності, якщо санкцію не знято за поданням органу, який ініціював її накладення, або за рішенням суду, її суб'єкти переводяться Міністерством економічного розвитку

і торгівлі України на індивідуальний режим ліцензування.

Індивідуальний режим ліцензування не супроводжується зупиненням усіх зовнішньоекономічних операцій, але для проведення кожної з них підприємству потрібно отримувати в Міністерства економічного розвитку і торгівлі України або уповноважених ним органів разову індивідуальну ліцензію, вартість якої становить 0,2 % від вартості самої операції. Очевидно, що грошові, часові та організаційні витрати від індивідуального режиму ліцензування також завдають бізнес-структурам значних збитків, не кажучи вже про репутаційні аспекти шкоди.

Згідно із Положенням, застосуванню санкцій до суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності може передувати офіційне попередження з боку Міністерства економічного розвитку і торгівлі України про можливість застосування до них санкцій [11]. Однак, як демонструє адвокатська практика, найчастіше застосування будь-яких санкцій стає повною несподіванкою для підприємства: про дію тієї чи іншої санкції компанія дізнається вже безпосередньо під час проведення зовнішньоекономічної операції, коли банк відмовляється перераховувати кошти за контрактом або митні органи не проводять митне оформлення товарів (як при експорті, так і при імпорті) [14].

Складним для підприємців виявляється також процес зняття санкцій. Як показує практика, значна частка спеціальних санкцій за правопорушення у сфері зовнішньоекономічної діяльності застосовується як наслідок контролю податкових органів; їх подання є підставою як для застосування спеціальних санкцій, так і для їх скасування. У цьому процесі основою не завжди виступає послідовність та об'єктивність у боротьбі з порушниками законодавства про зовнішньоекономічну діяльність; іноді нею слугує підвищення авторитету державної влади серед платників податків [12, С. 208].

Судовий захист від подібних рішень з боку публічної влади також не можна назвати результативним. У ході написання роботи було проведено аналіз судової практики з розгляду справ щодо визнання застосування спеціальних санкцій у виді індивідуального режиму ліцензування зовнішньоекономічної діяльності неправомірним. До нашої вибірки потрапило 9 постанов, ухвалених адміністративними судами різної інстанції [15–23]. За суттю справ можна вважати їх типовими: позивач як суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності звертається з адміністративним позовом до Міністерства економічного розвитку і торгівлі України (третя особа – Державна фіскальна служба України), в якому просить суд визнати протиправним і скасувати наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі в частині застосування до позивача індивідуального режиму ліцензування зовнішньоекономічної діяльності як спеціальної санкції. При цьому позивач зазначає, що порушення ним порядку здійснення розрахунків в іноземній валюті, що й послугувало підставою для накладення на нього санкцій, відбулося внаслідок недотримання строків, встановлених експортно-імпортними контрактами, нерезидентом, підтвердженням чого є подання резид-

дентом позовної заяви щодо нерезидента до відповідної інстанції (суду, Міжнародного комерційного арбітражного суду чи Морської арбітражної комісії при Торгово-промисловій палаті України).

За всієї зовнішньої схожості справ рішення судами виносяться різні. Так, у більшості випадків (6) суди відмовляють у задоволенні позову, мотивуючи це тим, що «вжиття відповідних практичних заходів (у вигляді звернення з позовом до нерезидента-боржника. – Прим. авт.) суб'єктом господарської діяльності не свідчить про протиправність рішення суб'єкта владних повноважень», тому дії органів публічної влади визнаються правомірними та законними.

Лише у декількох з досліджених нами справ [24–26] судом взято до уваги вжиття позивачем зазначених практичних заходів, а також відсутність офіційного попередження щодо застосування санкцій з боку суб'єктів владних повноважень, внаслідок чого суд доходить висновку, що оспорюваний наказ не відповідає встановленим п. 8 ч. 3 ст. 2 Кодексу адміністративного судочинства України вимогам пропорційності і прийнятий без дотримання необхідного балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи і цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення (дія), та постановляє позов задовольнити.

5. Результати дослідження

Отже, наведені приклади є свідченням глибокого внутрішнього конфлікту, який супроводжує адміністративну діяльність у сфері реалізації економічної функції держави. По суті, адміністративні органи, контролюючи правильність визначення декларантом митної вартості товару чи накладаючи зазначені санкції на суб'єктів господарювання, також виконували власні завдання з реалізації державної функції, контролювали збереження митного порядку або порядку здійснення зовнішньоекономічної діяльності, але при цьому не надали пріоритету всебічному захисту економічних прав, свобод та законних інтересів громадян України як ще однієї складової економічної функції держави. Сьогодні Україні потрібні значні реформаторські зусилля задля знаходження балансу між цими протилежними тенденціями адміністративної діяльності.

Вирішення цього конфлікту можливе лише у нормативно-правовому полі. Щодо наведеної для прикладу ситуації це вирішення має стосуватися удосконалення нормативного забезпечення, по-перше, адміністративної процедури митного провадження, по-друге, адміністративної відповідальності як інструменту адміністративно-правового забезпечення економічної функції держави: детальної конкретизації складів правопорушень, вчинення яких має супроводжуватися накладенням адміністративних санкцій. Стосовно ж загальної нормативно-правової бази адміністративного забезпечення маємо зазначити, що її удосконалення, зважаючи на відсутність ефектив-

ного вітчизняного механізму регулювання ринкових відносин, має бути спрямоване на імплементацію і рецепцію як способи запозичення іноземного досвіду у справі нормативного забезпечення адміністративно-правового регулювання досліджуваної сфери.

6. Висновки

1. Аналіз основних програмних документів, ухвалених органами публічного управління, дозволяє визнати, що методи удосконалення адміністративно-правового забезпечення реалізації державою економічної функції мають бути безпосередньо пов'язані із бюджетною деконцентрацією, делегуванням функціональних повноважень центральних органів виконавчої влади на рівень органів місцевого самоврядування, налагодженням ефективної системи надання адміністративних послуг у галузі економіки та відповідним законодавчим закріпленням адміністративної процедури.

Завданнями європейського адміністративно-правового простору виступають спрямованість на зміцнення єдиного внутрішнього ринку ЄС; мінімізація адміністративних бар'єрів; уніфікація законодавчої бази й посилення співробітництва держав – членів ЄС для більш глибокої економічної взаємодії. Це зумовлює розвиток таких характерних особливостей європейського адміністративно-правового забезпечення виконання державою економічної функції, як переважання методів економічного заохочення, в тому числі зниження податкового навантаження, дерегуляторний характер та ефективна мережа надання адміністративних, у тому числі консультативних послуг.

2. Шляхи удосконалення адміністративно-правового забезпечення реалізації державою економічної функції полягають у зниженні адміністративного навантаження державного регулювання у галузі економіки та покращенні якості надання адміністративних послуг. Послідовними кроками на обраному шляху мають стати прийняття Закону України «Про адміністративну процедуру», що забезпечить прозорість порядку адміністративного вирішення індивідуальних справ; розширення арсеналу методів захисту прав і свобод приватних осіб у публічно-правових відносинах за рахунок альтернативних (позасудових) методів розгляду справ; законодавче закріплення електронної форми звернення як виду адміністративної скарги для відповідності вимогам сучасного інформаційного суспільства; децентралізація і приватизація державних функцій у галузі публічно-сервісної адміністративної діяльності.

Нормативно-правове поле ЄС у сфері адміністративного регулювання економічних відносин відображає спрямованість на ліквідацію перешкод на шляху свободи підприємницької діяльності, підтримку підприємництва та підприємців, тенденції дерегулювання та зменшення адміністративного тиску на суб'єктів господарювання.

Література

1. Миколенко О. І. Захист прав людини у перехідний період еволюції адміністративного права України: тези доп. та наук. повідомл. учасн. наук.-практ. конф. // Сучасна адміністративно-правова доктрина захисту прав людини. Харків: Право, 2015. С. 106–107.

2. Миколенко О. І. Наступництво в науці адміністративного права // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. 2012. № 2 (1). С. 133–138.
3. Адміністративне право України. Академічний курс. Т. 1. Загальна частина: підручник / ред. Авер'янов В. Б. Київ: Видавництво «Юридична думка», 2004. 584 с.
4. Сергійко О. В. Державне регулювання та управління у сфері підприємництва: зміст та функції // Приватне право і підприємництво. 2015. № 14. С. 157–160.
5. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України № 1629-IV. 18.03.2004 [в ред. від 01.10.11 р.] // Відомості Верховної Ради України. 2004. № 29. Ст. 367.
6. Митний кодекс України 13.03.2012 [у ред. від 04.10.2018 р.] // Верховної Ради України. 2012. № 44-45, 46-47, 48. Ст. 552.
7. Про внесення змін до Закону України «Про приєднання України до Протоколу про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур»: Закон України № 3018-VI. 15.02.2011. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 35. С. 347.
8. Про Довідку щодо узагальнення практики застосування адміністративними судами положень Митного кодексу України в редакції від 13.03.2012: Постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України від 13.03.2017. № 2. URL: http://www.vasu.gov.ua/plenum/post_plenum/postanova_plenumu_2_13-03-2017/
9. Постанова Верховного Суду у справі № 820/1741/14. 21.02.2018. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/72404897>
10. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України № 959-XII. 16.04.1991 // Відомості Верховної Ради України. 1991. № 29. Ст. 377.
11. Про затвердження Положення про порядок застосування до суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності спеціальних санкцій, передбачених статтею 37 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність»: Наказ Міністерства економіки України № 52. 17.04.2000 [у редакції Наказу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 538. 26.05.2015] // Офіційний вісник України. 2015. № 48. Ст. 1562.
12. Філіпенко Т. В. Спеціальні санкції як вид адміністративної відповідальності у сфері зовнішньоекономічної діяльності // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. 2016. № 2. С. 204–211.
13. Корупційні ризики надання адміністративних послуг та контролюючої діяльності в Україні / Коліушко І., Тимошук В., Банчук О. та ін. Київ: Москаленко О.М. ФОП, 2009. 196 с.
14. Гандзюк А., Лимар І. Спеціальні санкції: приховані ризики при здійсненні ЗЕД // LB journal. URL: <https://lblawyers.com.ua/ru/spetsialni-sanktsiyi-prihovanii-ryzyky-pri-zdiysnenni-zed/>
15. Постанова Запорізького окружного адміністративного суду у справі № 808/762/17. 22.08.2017. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/68534377>
16. Постанова Дніпровського апеляційного адміністративного суду у справі № 808/762/17. 19.12.2017. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/71347930>
17. Постанова Окружного адміністративного суду м. Києва у справі № 826/8249/17. 28.02.2018. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72646717>
18. Постанова Київського апеляційного адміністративного суду у справі № 826/8249/17. 19.06.2018. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74879893>
19. Постанова Дніпровського апеляційного адміністративного суду у справі № 804/9583/15. 09.11.2017. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/67779635>
20. Постанова Харківського окружного адміністративного суду у справі № 820/11928/15. 16.02.2016. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/54676625>
21. Постанова Івано-Франківського окружного адміністративного суду у справі № 809/318/17. 16.05.2017. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/66617427>
22. Постанова Дніпровського окружного адміністративного суду у справі № 804/6382/16. 30.11.2016. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/66672033>
23. Постанова Харківського окружного адміністративного суду у справі № 820/2589/17. 12.10.2017. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/69516570>
24. Постанова Івано-Франківського окружного адміністративного суду у справі № 809/318/17. 16.05.2017. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/66617427>
25. Постанова Дніпровського окружного адміністративного суду у справі № 804/6382/16. 30.11.2016. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/66672033>
26. Постанова Харківського окружного адміністративного суду у справі № 820/2589/17. 12.10.2017. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/69516570>

Received date 14.05.2019

Accepted date 07.06.2019

Published date 28.06.2019

Легеза Євген Олександрович, доктор юридичних наук, професор, кафедра адміністративного та митного права, Університет митної справи та фінансів, вул. Володимира Вернадського, 2/4, м. Дніпро, Україна, 49000

Легеза Юлія Олександрівна, кафедра цивільного, господарського та екологічного права, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», пр. Дмитра Яворницького, 19, м. Дніпро, Україна, 49005